

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1112

Vragen van de leden **Pijpelink** en **Stultiens** (beiden GroenLinks-PvdA) aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *het University College Roosevelt (UCR) en HZ University of Applied Sciences (HZ) die nu al miljoenen mislopen, maar die vooral voor de toekomst vrezen vanwege de Wet internationalisering in balans* (ingezonden 5 december 2024).

Antwoord van Minister **Bruins** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 27 januari 2025). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2024–2025, nr. 905.

Inleiding

Voor ik inga op de beantwoording van de vragen van de leden Pijpelink en Stultiens, wil ik aangeven dat de vragen in het licht van het amendement-Bontenbal c.s.¹ op dit moment nog niet volledig te beantwoorden zijn. Dit amendement verzoekt het kabinet onder meer om een nota van wijziging in te dienen op het wetsvoorstel Wet Internationalisering in balans (WIB), met daarin een aanpassing van de toets anderstalig onderwijs die ervoor moet zorgen dat de instroom van internationale studenten behouden blijft in regio's waar de WIB gevolgen heeft voor het onderwijsaanbod.

Ik heb uw Kamer reeds toegezegd om in januari via een Kamerbrief uiteen te zetten op welke manier ik voornemens ben uitvoering te geven aan dit onderdeel van het amendement. Omdat ik op dit moment nog bezig ben met de uitwerking daarvan, inclusief de juridische kaders, kan ik hierop in de beantwoording van de vragen voor de Zeeuwse context nog niet vooruitlopen.

In de toegezegde Kamerbrief zal ik verdere toelichting geven op de uitwerking van het maatwerk voor de regio dat ik voor ogen heb, en zal ik ook ingaan op uw verzoek om een reactie te geven op de notitie «Wet Internationalisering in balans: heb oog voor de regio».

Vraag 1

Hoe gaat u bij de Wet internationalisering in balans gestalte geven aan de zorgvuldigheid die u door uw uitspraak «Daarbij moeten we heel zorgvuldig formuleren om ervoor te zorgen dat wat waardevol is in Nederland, in

¹ Kamerstukken II, 2024/25, 36 600 IX, nr. 31

Zeeland, kan blijven bestaan, juist ook in grensregio's en krimpregio's»²
beloofde, zodat u de zorgen bij UCR en HZ³ geheel kunt wegnemen?

Antwoord 1

Ik begrijp de zorgen van instellingen als UCR en de HZ over de gevolgen van de WIB, met name in grens- en krimpregio's waar specifieke uitdagingen spelen. Ik heb hierover gesproken met vertegenwoordigers van UCR en de HZ tijdens mijn werkbezoek aan Zeeland op 16 december jl. Om aan deze zorgen tegemoet te komen, biedt de wet maatwerk via het criterium regionale omstandigheden in de toets anderstalig onderwijs. Ik bezie op dit moment of en hoe dit criterium moet worden aangepast om – conform het amendement Bontenbal c.s. – voldoende ruimte te geven voor anderstalig onderwijs aan regio's met specifieke omstandigheden, zoals Zeeland. Hierover zal ik uw Kamer informeren in de reeds toegezegde Kamerbrief. Daarbij is en blijft mijn uitgangspunt dat de koppeling tussen anderstalig onderwijs en specifieke regionale behoeften ervoor zorgt dat de vruchten van internationalisering direct terugvloeien naar regio's waar we internationaal talent nodig hebben en kunnen ontvangen.

Vraag 2

Bent u zich bewust dat er in Zeeland in totaal zo'n 1.100 internationale studenten zijn, als je de niet-Nederlandse studenten van de UCR en de HZ bij elkaar optelt, wat minder is dan één procent van het totaal aantal internationale studenten in Nederland?

Antwoord 2

Ja, ik ben me daarvan bewust en ik herken de in de vraag genoemde cijfers als de aantallen ingeschreven internationale studenten aan de HZ en de UCR gecombineerd voor het collegejaar 2023–2024. Ook ben ik hier tijdens mijn werkbezoek aan Zeeland op 16 december jl. op geweest.

Vraag 3

Wat zegt het u dat de wet nu al onder buitenlandse studenten, die een studie in Nederland overwegen, rondzingt en de Zeeuwse onderwijsinstellingen dat nu al merken in de aanmeldingen?

Antwoord 3

Ik ben mij ervan bewust dat de berichtgeving over de WIB nu al effecten kan hebben op studiekezers. Ik constateer echter ook dat deze berichtgeving niet altijd gevoed wordt door de daadwerkelijke inhoud van het wetsvoorstel. Ik benadruk dat het doel van de wet niet is om buitenlandse studenten af te schrikken om naar Nederland te komen, maar om gericht en doelmatiger te sturen op studentenstromen en onderwijsstaal. Daarbij wordt het Nederlands weer de norm in het hbo en wo en staat de maatschappelijke meerwaarde centraal. Ik omarm de zelfregieplannen van de Vereniging Hogescholen en Universiteiten van Nederland om internationale studenten gericht te werven voor opleidingen die aansluiten bij grote arbeidsmarktcrispes en regionale economische prioriteiten.⁴ Dit beleid biedt ook Zeeuwse instellingen de mogelijkheid om gericht bij te dragen aan regionale ontwikkeling en tegelijkertijd de aantrekkelijkheid voor internationale studenten te behouden.

Vraag 4

Hoe gaat u voorkómen dat HZ straks noodgedwongen studies moet gaan schrappen, doordat de wet instroom van buitenlandse studenten te zeer beperkt, zodat HZ het onderwijsaanbod dat het nu aan Nederlandse studenten kan bieden op de lange duur niet meer overeind valt te houden, wat met name ten koste van de studenten uit Zeeland zal gaan?

² Stenogram debat Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (VIII) voor het jaar 2025 (36 600 VIII) antwoord 1e termijn + rest (2024D46843, blz. 21)

³ Omroep Zeeland, d.d. 4 december 2024, «UCR nu al ruim een miljoen in de min door beleid van het kabinet en dat wordt alleen maar erger door nieuwe wet», <https://www.omroepzeeland.nl/nieuws/17030069/ucr-nu-al-ruim-een-miljoen-in-de-min-door-beleid-van-het-kabinet-en-dat-wordt-alleen-maar-erger-door-nieuwe-wet>

⁴ Kamerstukken II, 2023/24, 22 452, nr. 89

Antwoord 4

De Wet internationalisering in balans is niet gericht op het ongericht inperken van internationale studentenstromen, maar op het beheersbaar maken van internationale studentenstromen, de Nederlandse taal als norm binnen het hbo en wo te herstellen en de doelmatigheid van anderstalig onderwijs te versterken. De wet introduceert instrumenten, zoals nieuwe mogelijkheden voor de inzet van numerus fixi, waarmee instellingen de mogelijkheid krijgen om zelf te sturen op instroom waar en wanneer zij knelpunten ervaren. In het ontwerp van de WIB is de toets anderstalig onderwijs opgenomen. Daarmee beoordeelt de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs of het aanbieden van een opleiding in een andere taal dan het Nederlands doelmatig is. Deze toets bestaat onder andere uit een toestemmingsgrond voor anderstalig onderwijs voor opleidingen die worden aangeboden in regio's waar de instroom van internationaal talent van groot belang is voor de vitaliteit van de regio.

Zoals eerder benoemd, werk ik op dit moment aan de uitwerking van het amendement Bontenbal c.s. Ik informeer de Kamer in januari over mijn inzet om anderstalig onderwijs te behouden in de regio's, waaronder Zeeland, die hiervan afhankelijk zijn.

Vraag 5

Hoe gaat u voorkómen dat de wet gaat leiden tot een verschraling van het onderwijsaanbod van de UCR en wij in Zeeland de aansluiting bij wereldwijde ontwikkelingen in bijvoorbeeld IT, chemie en technologie wel kunnen vergeten?

Antwoord 5

Het doel van de toets anderstalig onderwijs is niet om het onderwijsaanbod te verschralen. De wet en de daaruit voortkomende toets anderstalig onderwijs is gericht op het aanbieden van anderstalig onderwijs daar waar het aantoonbaar van maatschappelijke meerwaarde is. De toets kent op dit moment vier inhoudelijke criteria: regionale omstandigheden, arbeidsmarkt, uniciteit en internationale positionering. Zoals benoemd werk ik – conform het gestelde in het amendement Bontenbal c.s. – op dit moment de ruimte voor regio's zoals Zeeland nader uit en zal ik uw Kamer daarover informeren in een brief.

Vraag 6

Hoe gaat u voorkómen dat de wet projecten zoals het Delta Climate Center en het Joint Research Center Zeeland in gevaar brengt?

Antwoord 6

In het ontwerp van de wet, houdt het criterium regionale omstandigheden in de toets anderstalig onderwijs reeds specifiek rekening met de rol van anderstalig onderwijs voor de regionale kennisinfrastructuur. Daarnaast kunnen de aan het Delta Climate Center en het Joint Research Center gelieerde opleidingen ook beoordelen of zij mogelijk in aanmerking komen voor één van de andere inhoudelijke criteria, zoals bijvoorbeeld het arbeidsmarktcriterium. Dit criterium is van toepassing op opleidingen die gericht zijn op beroepsgroepen met uitzonderlijk grote arbeidsmarkttekorten. Zoals eerder aangegeven informeer ik uw Kamer in januari over hoe ik invulling geef aan het amendement Bontenbal c.s. en de mogelijke aanpassingen van de wet- en regelgeving.